

Plenum

Torsdag 19.10.2023 kl. 15.59—20.00

4. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om överlåtelseskatt

Regeringens proposition RP 64/2023 rd

Remissdebatt

Talman Jussi Halla-aho: Ärende 4 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talman konferensen föreslår att ärendet remitteras till finansutskottet.

För remissdebatten reserveras i detta skede högst 45 minuter. Om vi inte inom denna tid hinner gå igenom talarlistan avbryts behandlingen av ärendet och fortsätter efter de övriga ärendena på dagordningen.

I anslutning till detta ärende tillåts även debatt om ärende 12 på dagordningen.

Debatten börjar. — Minister Purra, varsågod.

Debatt

17.03 Valtiovarainministeri Riikka Purra (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus esittää eduskunnalle varainsiirtoverolain muuttamista siten, että varainsiirtoverojen kantoja alennetaan kiinteistöjen, asunto-osakkeiden ja muiden arvopapereiden osalta. Lisäksi hallitus esittää ensiasuntojen verovapauden poistamista. Esitys liittyy valtion vuoden 2024 täydentävään talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Kiinteistö- ja asuntokauppoihin lakimuutos tulee vaikuttamaan seuraavasti: Kiinteistöjen varainsiirtoveroprosentti laskee 4 prosentista 3 prosenttiin. Asunto-osake- ja kiinteistöyhtiöiden osakkeiden varainsiirtoveroprosentti laskee 2 prosentista 1,5 prosenttiin.

Varainsiirtovero on luonteeltaan transaktiovero eli kaupankäynnin toimittamiseen välttämättä liittyvä vero. Kuten tiedämme, eräs verotuksen perustotuuksista on, että sitä, mitä julkinen valta verottaa hieman enemmän, saadaan jatkossa vähemmän.

Veropolitiikan käyttäminen instrumenttina ihmisten markkinakäyttäytymisen ohjaamiseen voi olla aiheellista ja jopa perusteltua eräissä tapauksissa eli silloin, kun toiminnasta aiheutuu selvää haittaa tai jopa vaaraa muille ihmisille. Sen sijaan siitä, että kansalaiset vaihtavat asuntoa omiin tarpeisiinsa paremmin sopivaksi elämäntilanteiden muuttuessa, ei seuraa mitään haittaa tai vaaraa kenellekään. Päinvastoin: itse kullekin uuteen sopivampaan kotiin muuttaminen tarkoittaa vain asuntovarallisuuden tarkoituksenmukaisempaa kohdentumista oikeille ihmisille ja siten tehokkaampaa kotimaisen asuntokannan käyttöä.

Arvoisa puhemies! Hallitus pyrkii asuntopolitiikallaan edistämään asuntomarkkinoiden toimivuutta. Toimivat asuntomarkkinat luovat suomalaisille mahdollisuuden asua mahdollisimman hyvin ja edullisesti, omia toiveita vastaavassa kodissa. Tarve varainsiirtoverokantojen alentamiselle onkin selvä ja konkreettinen, koska mitä korkeampi kiinteistöjen ja

Punkt i protokollet PR 45/2023 rd

asunto-osakkeiden varainsiirtovero on, sitä enemmän vero lisää muuttamisesta aiheutuvia kustannuksia.

Tutkimusten perusteella on havaittu, että varainsiirtovero selvästi estää ja vähentää ihmisten muuttamista paikkakunnalta toiselle ja hidastaa asuntokauppoja. Tutkimuspohjalta voidaan arvioida, että jo yhden prosenttiyksikön nousu varainsiirtoverossa vähentää asuntokauppoja Suomessa noin 10—20 prosenttia. Verokantojen alentaminen siten lisääkin olennaisesti asuntojen kysyntää.

Kun varainsiirtovero hidastaa asuntokauppoja ja muuttoliikettä, se johtaa tilanteeseen, jossa yhä useampi asuu omiin tuloihinsa ja elämäntilanteeseensa nähden väärän kokoisessa tai väärässä paikassa sijaitsevassa asunnossa. Kun kotimainen asuntokanta on varainsiirtoveron takia osin tehottomassa käytössä, se on omiaan vähentämään kansalaisten hyvinvointia.

Varainsiirtoveron ei kuitenkaan tulisi luoda ylimääräisiä pidäkkeitä asunnon vaihtamiselle elämän taitekohdissa. Tällainen tilanne saattaa olla esimerkiksi eläkeikää lähestyvässä pariskunnalla, jolla olisi tarve muuttaa perheasunnosta pienempään asuntoon perheen lasten siirryttyä omilleen asumaan.

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on työn ja yrittämisen hallitus. Tavoitteenamme on, että Suomessa on vaalikauden loppuun mennessä 100 000 uutta työllistä. Olemme sitä mieltä, että Suomessa työn vastaanottamisen pitää aina kannattaa — ja samalla työn tekemisen pitää myös palkita. Tahdomme, että Suomi on maa, jossa työn tekemisellä on merkitystä paitsi yksilölle itselleen myös laajemmin koko yhteiskunnalle, koska tässä maassa kaiken hyvinvoinnin takana on kestävä talous. Hyvinvoiva talous luo samalla lujan perustan yhteiskuntamme kyvyllä kestää kriisejä ja ulkoisia šokkeja.

Suomen työmarkkinoilla on tällä hetkellä useita erilaisia jäykkyyttä luovia elementtejä, joista yksi on työvoiman huono liikkuvuus maakuntien ja eri paikkakuntien välillä. Työvoiman siirtymistä työn perässä paikkakunnalta toiselle ei olekaan tarkoituksenmukaista hidastaa asuntokauppaan kiinteästi liittyvällä liian korkealla transaktioverolla. Kun asunnon vaihtaminen on ihmiselle helpompaa työpaikan vaihtamisen yhteydessä, työmarkkinoille saadaan lisää dynamiikkaa ja liikettä, millä on kaiken kaikkiaan positiivinen vaikutus kansantaloudelle. Itse toivonkin työn perässä muuttamisen selvästi helpottuvan tämän hallituksen uudistuksen myötä.

Heikko suhdannekehitys on koetellut ankarasti kiinteistö- ja rakennusala. Sekä uudisrakentaminen että korjausrakentaminen ovat vähentyneet runsaasti kuluvan vuoden aikana. Samalla rakennusalan työllisten määrä, seitsemän prosenttia kaikista, on pienentynyt ja alan työllisyysnäköymät ovat heikot.

Kesällä julkaistun pääkaupunkiseutua koskevan markkinakatsauksen mukaan rakentaminen vähenee voimakkaasti tänä vuonna erityisesti asuntorakentamisessa, mutta jonkin verran myös toimitilojen rakentamisessa. Koko vuoden rakentamisen osalta puhutaan noin kuuden prosentin laskusta. Rakentamiselle ei odoteta kasvua myöskään ensi vuodelle. Varainsiirtoveron muuttoa hidastava vaikutus on yksi merkittävä tekijä rakennusalan nykyisen heikon tilanteen taustalla.

Arvoisa puhemies! Siinä missä varainsiirtoverokantojen alentaminen paitsi edistää työvoiman liikkuvuutta kotimaisilla työmarkkinoilla, uudistus myös on omiaan tukemaan yleistä asuntomarkkinoiden piristymistä ja samalla vauhdittamaan asuntorakentamisen elpymistä kohti parempia aikoja.

Punkt i protokollet PR 45/2023 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Räsänen, Joona, olkaa hyvä.

17.09 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! ”Ensiasunnon ostajille tämä on heikennys”, näillä pääministeri Petteri Orpon sanoilla on hyvä aloittaa tämän asian käsittely, koska siinä tässä asiassa on kysymys. Ensiasunnon ostajien verovapauden poisto on merkittävin muutos, jonka hallitus nyt tällä lakiesityksellään tulee tekemään. Tämä tulee tarkoittamaan sitä, että yhä harvempi nuori pääsee kiinni omaan ensimmäiseen asuntoon.

Hallitus kyllä toteuttaa uskottavasti omaa politiikkaansa, jossa jatkuvasti hallituksen esitysten suurimmat maksajat löytyvät nuorista ikäluokista. Tämä on kova syytös tietenkin näin opposition edustajan suusta, mutta kun tämän todistavat niin hallituksen omat vaikutusarviot muiden lainsäädäntöhankkeiden osalta, mutta myös tämän esityksen osalta.

Arvoisa puhemies! On hyvä, että hallitus vihdoinkin puuttuu asuntomarkkinoiden ja asuntorakentamisen tilanteeseen. Sosiaalidemokraatit ovat koko kesän ja syksyn vaatineet hallitukselta täsmätoimia alan kriisin välttämiseksi. Tällä esityksellään hallitushan todistaa nämä syytökset oikeaksi, että tässä on nukuttu ruusun unta ennen kuin viime hetkellä todettiin, että jotain pitäisi tehdä.

Tämä varainsiirtoveron alentaminen, toivon mukaan, tulee johtamaan siihen, että asuntokauppa voimistuu. Toivottavasti se lisää työn perässä muuttamista, ja näin ollen, jos näin käy, sillä on, totta kai, myönteinen vaikutus alan tilanteeseen.

Mutta, arvoisa puhemies, sitten täytyy kysyä, kun julkisessa taloudessa on tiukat ajat — valtio velkaantuu ensikin vuonna yli 11 miljardia euroa — että mikä onärkevin tapa kohdentaa näitä tukitoimenpiteitä. Jos haluamme, että tuemme tällä varainsiirtoveron alentamisella nimenomaisesti työn perässä liikkumista, niin silloin, arvoisa puhemies, olisi syytä ja perusteita kohdentaa alennus vain niihin kaappoihin, jotka kohdistuvat omaan käyttöön ostettaville kiinteistöille tai asunto-osakkeille. Näiltä osin myös verotulomenetykset julkiselle taloudelle olisivat huomattavasti pienempiä.

Arvoisa puhemies! Tässä isossa asiassa keskeisin kysymys kyllä kuuluu, että miten voi jälleen käydä niin, että tämänkin esityksen suurimmat maksajat löytyvät nuorista. Ensiasunnon verovapauden poisto todella merkitsee sitä, että valitettava kehitys, joka meillä Suomessa on jatkunut jo kauemmin, missä ensiasuntoon päästään käsiksi entistä vanhempana, tulee jatkumaan. Varmasti moni, kuka tällä hetkellä on pohtinut, että tulevina vuosina voisi olla edessä ensiasunnon ostaminen, jää nyt tässä puille paljaille. Heille hallitus toteuttaa merkittävän veronkiristuksen.

Arvoisa puhemies! En olisi koskaan kuvitellut, että käsittelemme tässä eduskunnassa esitystä, jossa nimenomaisesti hallitus haluaa tehdä veronkiristykset nuorille ihmisille. Tämä on, totta kai, johdonmukainen linja, kun nämä muutenkin, jos katsotaan näitä hallituksen leikkauksia ja hallituksen omienkin vaikutusarvioiden mukaan, kohdistuvat nimenomaisesti eniten nuoriin. Tällaista epäoikeudenmukaista linjaa sosiaalidemokraatit eivät hyväksy, ja sosiaalidemokraatit eivät hyväksy sitä, että ensiasunnon ostajilta tämä verovapaus poistetaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Myönnän tähän alkuun muutaman ennalta varatun puheenvuoron, ja sen jälkeen voimme siirtyä debattiin, jos siihen koetaan tarvetta. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 45/2023 rd

17.14 **Saara Hyrkkö vihr:** Arvoisa puhemies! Jos hallitus ei olisi tuonut esitystä varainsiirtoveron laskemisesta eduskuntaan, se olisi löytynyt vihreiden vaihtoehtobudjetista. Onkin mukavaa vaihtelua voida tukea hallitusta, edes osittain. Mutta sitten tulee se mutta: pakkoko tämäkin oli maksattaa nuorilla?

Arvoisa puhemies! Tämä päätös asettuu osaksi hallituksen täysin epäoikeudenmukaista sukupolvipolitiikkaa. Hallituksen omat vaikutusarviot osoittivat, että taakka talouden sopeutuksesta kasautuu nimenomaan nuorille. Nuoret ovat jo nyt aiempia ikäluokkia jäljessä varallisuuskehityksessä, ja hallituksen toimet vaikeuttavat entisestään nuorten vaurastumista omalla työllään. Hallituksen ajatus, että nythän nuoretkin voivat sitten pistää hösseiksi ja ostaa asunnon vielä ennen vuodenvaihdetta, on kyllä aika irti todellisuudesta. Varmasti jollekulle tämä voikin olla mahdollista, mutta jos on pitkäjänteisesti kerännyt pesämunaa ja kaavaillut pukevansa ne ostohousut jalkaan vasta esimerkiksi seuraavan parin vuoden aikana, niin ei tässä ole kyse mistään muusta kuin veronkiristyksestä.

Hallitus on kertonut aikovansa myöskin uudistaa asp-järjestelmää. Ajattelen, että tämän järjestelmän kehittäminen voi olla hyvinkin asia, mutta kaikkihan riippuu siitä, kenen ehdoilla se tehdään. Ja, ikävä kyllä, tämän hallituksen track record nuorten puolella olemisesta on tähän mennessä varsin heikko. Mahdollisuus asp-säästämiseen karkaa yhä useamalta kauemmas, kun hallitus työntää ihmisiä toimeentulotuella. Myös hallituksen leikkaukset kohtuuhintaisesta asuntorakentamisesta osuvat nuoriin ja ovat lisäksi myrkkyä rakennusalan tilanteeseen.

Arvoisa puhemies! Tässäkin salissa on monesti kannettu huolta Ruotsin tiestä. Siinä mielessä on täysin epäjohdonmukaista, että hallitus nimenomaan asuntopolitiikallaan on toistamassa Ruotsissa tehtyjä virheitä. Tarvitsemme enemmän, emme vähemmän, keinoja puuttua alueiden eriytymiseen, vahvistaa lähiöitä, lisätä kohtuuhintaista asumista ja varmistaa, että päiväkodeissa, kouluissa ja nuorisotyössä on riittävät voimavarat kulkea lasten, nuorten ja perheiden rinnalla.

Arvoisa puhemies! Kuten todettua, olen kuitenkin tyytyväinen siihen, että hallitus esittää varainsiirtoveron alentamista. Hyvän verojärjestelmän yksi tärkeä ominaisuus on se, että julkisiin palveluihin ja tulonsiirtoihin kerättävä tarvittava rahoitus aiheuttaa mahdollisimman vähän haittaa talouden toiminnalle, ja varainsiirtovero ei tältä osin täytä kaikkia hyvän veron kriteerejä. Se, että avoimet työpaikat ja työvoima eivät syystä tai toisesta kohtaa, on yksi Suomen talouden merkittävistä haasteista. Asuntokaupasta maksettava varainsiirtovero on yksi työn perässä muuttamisen esteistä, ja se olisi syytä purkaa.

Arvoisa puhemies! Varainsiirtoveron alennus tuo kaivattua piristysruisketta asuntokauppaan ja helpottaa asunnon vaihtamista ja muuttamista työn perässä. Pidemmällä tähtäimellä ajattelen, että varainsiirtoverosta tulisi luopua kokonaan, toki kokonaisveroastetta heikentämättä.

Olen jättänyt rinnakkaislakialoitteen, joka on muistaakseni kohdassa 12 täysistunnon päiväjärjestyksessä, ja esitän siinä, että varainsiirtoveroa alennetaan vastaavasti kuin hallituksen esityksessä mutta ensiasunnon verovapaus säilyttäen. En voi hyväksyä sitä, että Orpon hallitus laittaa tämänkin uudistuksen nuorten piikkiin, ja toivon, että valtiovarainvaliokunta tätä hallituksen esitystä ja myös tätä rinnakkaislakialoitetta käsitellessään punnitsee aidosti näitä vaihtoehtoja ja kenties myös sellaista välimallin vaihtoehtoa, jossa ensiasunnon ostajien verovapauteen kohdistuva muutos toteutettaisiin edes pidemmällä siirtymäajalla, esimerkiksi vuoden tai kahden kuluttua, jos hallitus ei muuhun suostu. — Kiitos.

Punkt i protokollet PR 45/2023 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ohisalo, olkaa hyvä.

17.18 Maria Ohisalo vihr: Arvoisa puhemies! Hyvin toimiva verojärjestelmä kerää julkisiin palveluihin ja tulonsiirtoihin tarvittavan rahoituksen aiheuttamalla mahdollisimman vähän haittaa talouden toiminnalle. Varainsiirtovero ei täytä tätä vaatimusta, ja siksi monet taloustieteilijät ovat kritisoineet sitä tiukasti. Varainsiirtovero päinvastoin hidastaa taloudellista toimintaa eli kiinteistökauppoja. Se vaikeuttaa esimerkiksi ihmisten muuttamista sopivan kokoiseen asuntoon tai paikkakunnalta toiselle uuden työn perässä. Kun erityisesti perheasunnoista on vaikkapa täällä pääkaupunkiseudulla pulaa, ei kannata kannustaa ihmisiä asumaan vääränkokoisissa omistusasunnoissa vain siksi, että asunnon vaihtaminen ei olisi taloudellisesti järkevää. Se ei ole kenenkään etu. Toisaalta, kun varainsiirtovero on korkea, myöskään muuttaminen uuden työpaikan perässä ei välttämättä ole taloudellisesti järkevää, jos asunnon ostaminen uudelta paikkakunnalta tulee kokonaisuudessaan liian kalliiksi. Ja kun meillä on monilla aloilla jo ennestään paha kohtaanto-ongelma, sitä ei kannata entisestään pahentaa. Varainsiirtoveron alentaminen olisi myös hyvä täsmätoimi rakennusalan vaikean tilanteen helpottamiseksi, koska se piristää kiinteistökauppoja. Voin siis olla hallituksen kanssa tästä samaa mieltä.

Arvoisa puhemies! Kuitenkin ensiasunnon ostajien varainsiirtoverovapauden poistaminen on iso kolaus nuorille, jotka haaveilevat omasta asunnosta. Verovapauden poistaminen johtaa siihen, että ensiasunnon ostajilla asunnon ostaminen voi kallistua jopa tuhansia euroja. Tämä on ensiasunnon ostajalle todella suuri summa. Sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden näkökulmasta on vaarallinen valinta vaikeuttaa nuorten mahdollisuutta omistusasumiseen. Ensiasunnon ostaminen on tärkeä alku varallisuuden kartuttamisessa. Asunnon omistaja kerryttää jokaisella lainanlyhennyksellä omaa varallisuuttaan siinä, missä vuokralainen ei. Nuorten tulevaisuus näyttää jatkuvasti epävarmemmalta ja vaikeammalta, ja heidän on koko ajan vaikeampaa päästä kiinni omistusasumiseen. Nyt hallitus on heikentämässä nuorten tilannetta entisestään. Tämä yhdistettynä tuleviin leikkauksiin ja sosiaaliturvan indeksien jäädyttämiseen luo taas lisää epävarmuutta. Tällä on eittämättä vaikutuksia myös siihen, miten perheenperustamissuunnitelmat elävät. Siksi, hallitus, varainsiirtoveron alentamista ei ole oikeudenmukaista maksattaa nuorilla, ja vihreät eivät kannata tällaista epäoikeudenmukaista sukupolvipolitiikkaa.

Arvoisa puhemies! Nyt tarvitaan oikeudenmukaisia toimia asuntomarkkinoille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä. [Pia Viitanen: Arvoisa puhemies, tämä on vielä varsinainen puheenvuoro? Ymmärsin näin.] — Kyllä.

17.21 Pia Viitanen sd: Puhemies! Mehän olemme kesästä lähtien, oikeastaan tämän syksyn, peräänkuuluttaneet toimia rakennusalan ahdingon helpottamiseksi, ja nyt sitten tulee tämä yksi toimi, joka on tämä varainsiirtoveron alentaminen. Mutta nyt se iso kysymys kuuluu, puhemies, miksi ihmeessä tämänkin sitten maksetaan nuorilla, ensiasunnon ostajilla. Tämä on täysin käsittämätön arvovalinta. En voi sitä mitenkään ymmärtää, miksi nyt sitten kiristetään, tämä hallitus kiristää, nuorten ihmisten verotusta. En olisi halunnut, toden totta, nähdä tällaista kehityskulkua. Olen tästä erityisen huolissani siksin, kun kaikki muutkin hallituksen toimet, enemmän tai vähemmän, kohdistuvat juuri nuoriin — opiskelijoilta leikataan, monet sosiaaliturvan säästöt kohdistuvat nuorin — ja nyt sitten tässäkin esityksessä täytyy käydä nuorten kimppuun.

Punkt i protokollet PR 45/2023 rd

Puhemies! SDP olisi toiminut toisin. Me esitimme jo aiemmin erilaisia toimia rakennusalan tilanteen helpottamiseksi, ja me olisimme tehneet täysin päinvastoin. Me olisimme helpottaneet ensiasunnon ostajien tilannetta ja olisimme väliaikaisesti palauttaneet asuntolainan korkovähennyksen. Eli olisimme toimineet toisinpäin, olisimme kannustaneet, emme antaneet keppiä tässä. Muutenkin, ministeri Purra, oli aika pettymys tämä hallituksen paketti, jolla te ikään kuin autoitte rakennusalaan. Sehän oli hiiren kokoinen. Olisi tarvittu isoja toimia, ja nyt loppujen lopuksi sitten vain lykkäsitte omia leikkauksianne. Tässäkin suhteessa me SDP:ssä esitimme paljon isompia toimia, jotka olisivat aidosti auttaneet rakennusalaan.

Puhemies! Haluan sanoa vielä, ministeri Riikka Purra, teille sitä, että kun äsken sanoitte puheenvuorossanne, että te haluatte edistää sitä, että työn perässä muutetaan, niin tällä hetkellä te vedätte aika rajusti alas ARA-tuotantoa eli kohtuuhintaisten kotien rakentamista kasvukeskuksiin, ja se osaltaan on iso este muuttaa työn perässä. Eli tältä osin teidän asuntopolitiikkanne on täysin päinvastaista kuin mitä te äsken tuossa ihan hyvin kerroitte tästä haasteesta ja miten uskoitte siihen vastaavanne — näin ei tässä tule käymään.

Niinpä, puhemies, pyydän ministeri Purralta kommenttia: Voisitteko tässä esityksessänne vielä kerran harkita, kannattaako teidän tällä esityksellä rokottaa nimenomaan nuoria, ensiasunnon ostajia ja tehdä heille tosiasiaa veronkiristys? Voisitteko vielä harkita tätä ja ehkä ottaa muutaman vinkin sieltä SDP:n asuntopoliittisista esityksistä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Halukkaat edustajat voivat nyt pyytää vastauspuheenvuoroa painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Heinäluoma, olkaa hyvä.

17.24 Eveliina Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan kuten edustaja Viitanen tässä edellä puhui, tämä asuntorakentamisen kriisi on vakava paikka. Nyt on tietenkin hyvä, että hallitus on jotain edes pohtinut tehdä, mutta kun te tämänkin pienen hätäapupaketin rahoitatte nuorten sukupolvien kustannuksella ja viette ensiasunnon ostajilta veroedun pois, niin kysyn kyllä, ettekö keksineet mitään muuta keinoa, jolla rahoitatte näitä kriisitoimia. Mutta en tietenkään ihmettele, sillä teidän teette valtavan myllerryksen meidän ARA-rahastoon ja tyhjennätte näillä ylimääräisillä tuloutuksilla tämän pitkäaikaisen suomalaisen keksinnön, ARA-rahaston, jolla on voitu nimenomaan auttaa myös vaikeissa suhdannetilanteissa elvytystoimilla. Joten kysyn: Mistä tämä ARA-rahaston tyhjennys ja siirtäminen budjettikehysten piiriin oikein johtuu? Mitkä ovat ne hallituksen perustelut [Puhemies koputtaa] tälle vallankumoukselle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jukkola, olkaa hyvä.

17.25 Janne Jukkola kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus toteuttaa varainsiirtoverouudistuksen, jonka tavoitteena on vauhdittaa työvoiman liikkuvuutta ja tukea asuntomarkkinoiden tilannetta. Tavoitteena on myös tehdä varainsiirtoverotuksesta neutraalimpaa, ja suurimmalla osalla asunnon ostajista verotus kevenee. Uudistus aiheuttaa myös myönteisiä vaikutuksia asuntomarkkinoihin, rakennusalaan ja kiinteistötoimintaan. Lakiesityksessä esitetyn arvion mukaan vaihdanta asuntomarkkinoilla voi kasvaa noin seitsemällä prosentilla. On myös tärkeää turvata nuorten mahdollisuus päästä kiinni omaan asuntoon. [Eveliina Heinäluoma: No miksi poistatte?] Tämän vuoksi hallitus paran-

Punkt i protokollet PR 45/2023 rd

taa hyvin toimivaa asuntosäästöpalkkiojärjestelmää muun muassa korottamalla sen enimmäismäärää. [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä] Tämä on tärkeä muutos, sillä noin 34 prosenttia asp-lainan ottajista otti maksimilainamäärän ja moni asunnon ostaja on siis joutunut täydentämään asp-lainaa muulla lainalla, jolle on tarvinnut lisävakuuksia esimerkiksi vanhemmilta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

17.26 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun katson näitä julkisen talouden ja valtiontalouden viimeaikaisia ennusteita, näyttää siltä, että Suomi ja erityisesti valtio velkaantuu nyt ennätysvauhtia. Ensi vuonna otetaan yli 11 miljardia velkaa, seuraavana vuonna reilusti enemmän, noin 12,5 miljardia euroa. Olen erittäin huolissani tästä velkakehityksestä, ja uskon, että myös valtiovarainministeri on.

Tätä tosiasiaa vasten kysyn, että kun nyt tässä valtio on taas luopumassa verotuloista, 70 miljoonasta, niin oletteko valtiovarainministeriönä varma, että tämä on oikeasti tehokasta veroista luopumista niin, että tämä tulee toisaalla takaisin. Ymmärrän toki rakennusalan tilanteen ja ne ihan hyvät puheenvuorot, joita täällä ovat muun muassa edustajat Hyrkkö ja Ohisalo käyttäneet. Mutta toinen kysymykseni koskee sitä, että kun keskustan linja on se, että me yhdistäisimme varainsiirtoverokannat, niin miksi ette yhdistäneet. Minusta, jos ihminen ostaa omakotitalon tai rivitalon, huoneiston ei pitäisi olla varainsiirtoverossa [Puhemies koputtaa] eri asemassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Huhtasaari, olkaa hyvä.

17.28 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on rakennusosalalla ollut seitsemän lihavaa vuotta ja nyt tämä edellinen vuosi on ollut todella, todella vaikea. Ja kun 2013 nostettiin varainsiirtoveroa, niin se jäädyn asuntokauppaa, ja juuri siksi nämä rakennusalan asiantuntijat ovat antaneet suurta kiitosta tästä, että nyt odotettu piristysruiske on tulossa. Tällä tulee olemaan vaikutusta.

Kun ajatellaan nuoria, 18—39-vuotiaita, niin heidän elämäntilanteensa muuttuvat todella paljon juuri niinä vuosina. Ostetaan ehkä 27-vuotiaana se ensiasunto vaikka Jyväskylässä, jos on vaikka opettajaksi valmistunut, ja sitten löydetään joku ihana puoliso joltain toiselta paikkakunnalta, ehkä saadaan lapsia. On hienoa, että nämä nuoret sinne melkein neljäänkymmppiin asti pääsevät hyötymään tästä alennetusta varainsiirtoverokannasta nyt sitten jatkossakin. Itsekin muistan, että kun elämäntilanne muuttui aika usein, niin harmitti, että voi vain yhden kerran käyttää sen, eli se varainsiirtovero oli silloin pois, mutta se oli erittäin korkea seuraavalla kerralla ja jatkossa. [Puhemies koputtaa] Tämä on erittäin hyvä muutos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

17.29 Tiina Elo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensiasunnon ostaminen on monen nuoren haave, jonka saavuttamiseksi säästetään rahaa useita vuosia. Hallituksen päätös poistaa ensiasunnon ostajien varainsiirtoverovapaus on todella tyly viesti nuorille, joihin hallituksen leikkaukset osuvat muutenkin. Muutama tuhat euroa lisää ei välttämättä kuulosta paljolta satojentuhansien eurojen asuntokaupasta, mutta ensiasuntoa hankkivalle

Punkt i protokollet PR 45/2023 rd

se voi olla kynnyskysymys. Erityisen kohtuutonta on, että tällainen muutos astuu voimaan muutaman kuukauden varoitusaajalla. Mitä hallitus vastaa nuorille, jotka ovat säästäneet pitkään ensiasuntoa varten mutta eivät saa tarvittavaa lisäsummaa kasaan tämän vuoden aikana?

Arvoisa puhemies! Kuten täällä on todettu, varainsiirtoveron alentaminen sinänsä on kannatettavaa niin työvoiman liikkuvuuden kuin asunto- ja kiinteistökaupan piristämisen kannalta. Mutta kohtuutonta on maksattaa se nuorilla ensiasunnon ostajilla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sarkkinen, olkaa hyvä.

17.30 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esitys lisää valtion velkaantumista ja heikentää nuorten edellytyksiä ensiasunnon ostoon, ja pääosa euro-määräisestä hyödystä menee suurituloisimmille.

Arvoisa puhemies! Varainsiirtoverossa on toki ongelmansa, niin kuin täällä on todettu. Mutta jos verokertymää alennetaan, pitäisi se kattaa jostain muualta, kun verotulot murenevat muutenkin ja alijäämä kasvaa leikkauksista huolimatta nimenomaan veropohjan murenemisen vuoksi.

Arvoisa puhemies! Kuitenkin tämän esityksen suurin ongelma on nuorten tilanne, eli nuorten ensiasunnon osto vaikeutuu. Kyllä tämä on nuorten kannalta kohtuuton esitys. Mutta, arvoisa puhemies, jos toimi tehdään rakennusalan vauhdittamiseksi, niin näkisin kyllä, että pitäisi tarttua myös opposition esillä pitämiin asioihin eli ARA-asuntotuotannon lisäämiseen ja ARA-remonttien vauhdittamiseen.

Arvoisa puhemies! Minun on vaikea ymmärtää, miksi hallitus ei tartu näihin vaikuttaviin keinoihin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

17.31 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensi vuodesta on todennäköisesti tulossa asuntokaupan osalta kyllä todella synkkä. Näin tässä moni alalla ennustaa, ja toimia on kyllä kaivattu. Mutta hyvä valtiovarainministeri, en olisi kyllä ikinä uskonut, että te aloitatte tämän asuntorakentamisen elvyttämisen sillä, että te asetatte nuorille ensiasunnon ostajille uuden veron. Te ryhdytte verottamaan ensiasunnon ostajien asunto-kauppoja tuhansien eurojen uudella verolla. Se on fakta, tuhansien eurojen uusi lisäkustannus nuorille ensiasunnon ostajille tästä pysyvästi. Kun 30 vuotta meillä on ollut käytäntö, että me pyrimme yhdessä nimenomaan helpottamaan sitä ensiasunnon ostamista, niin nyt, kun korot ovat muutenkin korkealla ja apu olisi tarpeen, te ryhdytte verottamaan nuoria ensiasunnon ostajia. Kenen idea on ryhtyä elvyttämään tätä asuntokauppaa kehittämällä uusi vero nuorille ensiasunnon ostajille? Oletteko nyt ihan varma, että tämä tapa piristää asuntokauppaa ensi vuonna?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Valkonen, olkaa hyvä.

17.33 Ville Valkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tiettyssä mielessä jopa ilolla kuuntelee sitä, että sosiaalidemokraatit ovat nyt varsin verokriittisiä. [Pia Viitanen: Kyllä ollaan!] Toivottavasti tulevaisuudessakin tämä ajattelutapa, jossa arvostetaan ihmisten maksamia veroja, näkyy esimerkiksi suhtautumisessanne ansiotuloverokeven-

Punkt i protokollet PR 45/2023 rd

nyksiin, [Eveliina Heinäluoman välihuuto] joita tämä hallitus tekee puolella miljardilla. Ne näyttävät unohtuvan näistä puheenvuoroista.

Tämä varainsiirtovero on kuitenkin pistemäinen vero. Harva ihminen ostaa yhden ainoan asunnon elämänsä aikana, jolloin myöskin ne henkilöt, jotka nyt tässä tapauksessa alussa joutuvat hieman enemmän maksamaan, hyötyvät kyllä tulevilla asuntokaupoilla näistä matalammista verokannoista. [Laura Huhtasaari: Paljon enemmän, paljon enemmän!] Varainsiirtovero on muuttovero, ja on hienoa, että nyt päästään kaikkia verokantoja laskemaan. Olisin kysynyt valtiovarainministeriltä: näetkö mahdollisena, että tällä linjalla jatkettaisiin, ehkä esimerkiksi siten, että luovutusvoittoverolla korvattaisiin [Puhemies koputtaa] varainsiirtoverotusta? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

17.34 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Keskusta ei tee perinteistä oppositiopolitiikkaa, jossa vastustamme ihan kaikkea ja toteamme, että oikeasuuntaista mutta riittämätöntä.

Pitää antaa positiivista palautetta hallitukselle, kun on sen paikka. Valtiovarainministeri, hallitus: Minusta on hyvä, että te olette nyt ryhtyneet joihinkin toimenpiteisiin rakentamisen elvyttämiseksi ja rakennusalan auttamiseksi. Tätähän me peräsimme ja toivoimme kesän aikana, mutta on helppo yhtyä tähän edustaja Lohen esittämään isoon kysymykseen. Minusta on perusteltua, että varainsiirtoveroa kevennetään. Se on ongelmallinen vero, kuten täällä on yli puoluerajojen kerrottu. Se on transaktiovero, vanha leimavero. Se hidastaa taloudellista toimeliaisuutta ja varmasti työvoiman liikkumista ja asuntokannan uusiutumista ja kaikkea, mutta miksi tämä kevennys tehtiin niin, että poistetaan tämä ensiasunnon verovapaus, eikä niin, kuten edustaja Lohi esitti, että yhtenäistetään verokannat, ja se verokanta on sitten alempi ja ensiasunnon verovapaus säilyy? Tämä voitaisiin tehdä neutraalisti tällä tavalla.

Puhemies! Kun valtiovarainministeri on paikalla, niin kysyn: Saimme tänään erittäin synkkiä, ikäviä talousuutisia; Nokia vähentää henkilöstöään erittäin paljon. Täällä oppositiossa näyttää [Puhemies koputtaa] vähän siltä, että te ette ole nyt ihan heränneet tämän suhdanteen muuttumiseen. Miten te aiotte nyt pitää kasvusta, investoinneista, [Puhemies koputtaa] työllisyydestä huolta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nieminen, olkaa hyvä.

17.35 Mira Nieminen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan luemme ehkä eri tavalla täällä erittäin edustajien kanssa näitä, mitä asiantuntijat ja ekonomistit ja taloustieteilijät ovat sanoneet. Moni täällä on kyllä samaa mieltä tästä, että tämä varainsiirtoveroalennus on todella hyvä toimenpide, ja varsinkin, mitä täällä ollaan nyt kuultu valtiovarainministeriltä, se elvyttää meidän asuntokauppaa, auttaa meidän rakennusalaa ja helpottaa työvoiman siirtymistä. Elikkä hyvin positiivisia asioita.

Itse kannan tietysti huolta nuorten ensiasunnon ostamisesta. Mutta siellä on myös toinen näkökulma, mitä haluan tuoda esiin, elikkä talouden hoitaminen, oma talous ja talousosaaminen. Tämä varainsiirtovero on kaikille samanluokkainen, ja tosiaan meidän nuoret tulevat myös hyötymään siitä jatkossa. Elikkä olen huolissani velkaantumisesta, nuorten velkaantumisesta, jossa tällä hetkellä ostetaan ylikalliita ja -suuria asuntoja, [Antti Lindtman:

Punkt i protokollet PR 45/2023 rd

No niin!] ja monet taloudet ovat näissä velkaongelmissa. [Antti Lindtman: Lisää velkaa ensiasunnon ostajille!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

17.37 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Asuntorakentamisen järkyttävään tilanteeseen on todellakin odotettu ratkaisuja. Me tiedetään, että asuntojen tarve ei ole vähenemässä. Osaajien pitäminen rakennusallalla on todella tärkeää. Jos me heitä kerran menetämme, heitä on mahdollisesti vaikeaa saada takaisin.

Tämä varainsiirtoveron alentaminen on hyvä asia. Se edistää työvoiman liikkuvuutta muuhun rakennusalan ahdinkoon vastaamisen lisäämiseksi. Vaikka en mitenkään voi kannattaa ensiasunnon verovapauden poistamista, niin haluan silti kiittää tästä hallitusta, että tämä varainsiirtoveron alentaminen on tuotu.

Samalla täytyy muistaa, että tässä budjetissahan te teette ihan päinvastaisia keinoja rakennusalaan liittyen. Te olette leikkaamassa korjausavustuksista, esteettömyysavustuksesta, joka auttaa ikääntyneitä ihmisiä, ja energiaremonteista. Te pienennätte erityisasumisen investointitukea, joka nimenomaan rakentaisi asuntoja erityistarpeisille ihmisille. Te myös olette melkein romuttamassa ARA-rahoituksen. Ihmettelen, miksi te teette näitä keinoja, joista olisi paljon hyötyä sekä rakennusallalle että yhteiskunnan muille tavoitteille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Wickström, varsågod.

17.38 Henrik Wickström r (vastauspuheenvuoro): Vårderade talman, arvoisa puhemies! Mielestäni tämä esitys siitä, että varainsiirtoveroa lasketaan, on todella tärkeä. Jos me katsotaan, mitä tapahtui vuonna 2013, kun sitä hieman nostettiin, sillä oli tosi vahva vaikutus koko asuntomarkkinaan. Myöskin moni ekonomisti on tässä tilanteessa kiitellyt hallituksen esitystä juuri siksi, että toivotaan, että saataisiin nyt vauhtia näihin asuntomarkkinoihin.

Ymmärrän toki sen, kun tässä myöskin kuuntelee näitä puheenvuoroja, että meillä kaikilla on huoli nuorista ja ensiasunnon ostajista. Kysyisinkin, voisiko sitten ministeri Purra omassa vastauksessaan tuoda esiin, onko hallitus yhdessä asiantuntijoiden kanssa arvioinut, millaisen buustin asuntomarkkinat voivat nyt saada siitä, jos nuoret saadaan ostamaan asuntoja. Onko tätä tässä tehty? Nyt jos katsoo, niin moni välittäjä on myöskin julkisuudessa tuonut esiin, että tämä voisi saada myöskin myönteisen vaikutuksen aikaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

17.39 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos nyt käydään vielä rautalankamallilla läpi, mitä tässä on siis tapahtumassa: kun hallitus alentaa näitä kaikkia varainsiirtoverokantoja, minkä vaikutus valtiontalouteen on negatiivinen noin 140 miljoonaa euroa, niin kun hallitukselle ihan oikein syntyy tenkkapoo, että milläs tämä rahoitetaan, niin sitten hallitus on tässäkin asiassa keksinyt, että kyllähän se maksaja löytyy sieltä nuorista, [Antti Lindtman: Jälleen, kyllä!] siis ensiasunnon ostajista, joille tulee tässä 70 miljoonan euron veronkiristys. Enkä olisi ikinä kuvitellut, että edustaja Valkonenkin täällä [Eveliina Heinäluoman välihuuto] puolustaa nuorten veronkiristystä. Mutta toisaalta teille

Punkt i protokollet PR 45/2023 rd

on loogista, että täällä ylemmissä tuloluokissa kannattaa veroja vähentää ja alemmissa tuloluokissa näemmä korottaa.

Arvoisa puhemies! Kun tämä fiskaalinen vaikutus joka tapauksessa tässä on merkittävä, niin pyytäisin, että valtiovarainministeri kommentoisi sitä, olisiko syytä rajata tämä alennus vain niihin asunto-osakkeisiin, jotka ostetaan omaan käyttöön? [Puhemies koputtaa] Tällä nimenomaan voitaisiin pienentää vaikutusta ja kuitenkin kannustettaisiin työn perässä muuttamiseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja edustaja Valkonen, olkaa hyvä.

17.40 **Ville Valkonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se ei varmaan ole yllätys kenellekään, että toki meidän puolueemme edustajat näkisivät mielellään kaikki verot mahdollisimman matalana. [Vasemmalta: Ei ole totta!] Mutta sitten on realismi, valtiontalouden realismi, joka tarkoittaa sitä, että me emme pysty tässä tapauksessa koko varainsiirtoveroa esimerkiksi poistamaan tai laskemaan ilman talouden rajoitteita. Te jätätte huomiotta sen, että tämä hallitus käyttää veropolitiikan liikkumavaran nimenomaan työn verotuksen keventämiseen, [Eveliina Heinäluoman välihuuto] joka on moninkertainen verrattuna esimerkiksi tähän muutokseen. Te keskitytte tässä nyt yhteen elinkaarensa aikana kuitenkin kohtuullisen pieneen muutokseen, kun tämä hallitus onnistuu pitkästä aikaa monin verroin keventämään työtä tekevän, ahkeran, minkä tahansa ikäisen suomalaisen verotusta, ja se pitää ottaa tässä huomioon. Tämä parantaa myöskin asuntomarkkinoiden toimintaa kokonaisuutena, koska, kuten sanoin, harva ostaa vain sen yhden asunnon elämäänsä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

17.41 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minunkin on erittäin vaikea ymmärtää, miksi kokoomus täällä puolustaa veronkiristystä nuorille. Mutta olen siinä määrin optimisti, että minusta tämä varainsiirtoveroesitys itsessään osoittaa, että kyllä hallituksella parhaimpina päivinä on kykyä ottaa vastaan hyviä ajatuksia ja reagoida tilanteisiin, ja olen luottavainen, että niin tapahtuu nyt siinäkin, kun tätä esitystä täällä eduskunnassa sorvataan kenties paremmaksi. Olen tosiaan jättänyt rinnakkaislakialoitteen, joka on vastaavan sisältöinen, mutta siinä tämä ensiasunnon ostajien verovapaus säilytetään.

Kysyisin ministeri Purralta: luuletteko, että hallitus voisi harkita tätä uudemman kerran tai kenties edes sellaista välimallia, jossa tähän ensiasunnon ostajien verovapauteen otettaisiin pidempi siirtymäaika, jotta nuorilla aidosti olisi mahdollisuus ehkä sitten aikatauluttaa sitä omaa ensiasunnon ostamistaan? Jos kyse on vain yhden vuoden verotuloista, niin minulla on kyllä takataskussa muutama ehdotus myös uusiksi veroiksi tai veronmuutoksiksi, joita hallitus saa vapaasti kyllä hyödyntää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Savio, olkaa hyvä.

17.42 **Sami Savio ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys varainsiirtoverojen ja niiden kantojen alentamiseksi neljänneksellä on hyvin kannatettava. Täällä

Punkt i protokollet PR 45/2023 rd

on todettu, että toteutuessaan tämä esitys lisää asuntokantojen käytön tehokkuutta ja työnteon vastaanottaminen helpottuu oman asuinalueen ulkopuolella.

Arvoisa puhemies! Tässä nykyjärjestelmässä on ongelmia. Esimerkiksi ensiasunnon ostajan nykyinen verovapaus on valitettavasti monissa tilanteissa kannustanut siihen, että on ostettu heti alkuun ehkä liiankin suuria asuntoja, ja se on johtanut joissakin tapauksissa ylivelkaantumiseen. Luulen, että tämä uudistus osaltaan tulee vähentämään tätä ongelmaa.

Arvoisa puhemies! Oppositioista myös esitettiin kritiikkiä, esimerkiksi sosiaalidemokraattisen puolueen edustaja ehdotti, että tämä veronalennus kohdistettaisiin vain niihin kiinteistöihin, jotka otetaan omaan käyttöön, mutta kysyn valtiovarainministeriltä: eikö tällaista opposition ehdotusta olisi vaikea valvoa käytännössä? [Puhemies koputtaa] Minä ainakin ajattelen niin, että verojärjestelmän tulee olla yksinkertainen ja ymmärrettävä, mihin tämäkin lakiesitys [Puhemies koputtaa] tähtää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen vastauspuheenvuoro ennen ministerin vastauspuheenvuoroa, edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

17.44 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä nyt sitten sekin ihme nähtiin, että kokoomus puolustaa veronkiristysä nuorille. Ja minä hieman mietin, miltä niistä nuorista tuntuu kuunnella tätä keskustelua, kun samaan aikaan kokoomus on kovasti puolustellut veronalennuksia kaikkein suurituloisimmille, 14 000 kuukaudessa tienaa-ville ihmisille. Heitä kokoomus puolustaa, mutta sitten, kun pitäisi puolustaa nuoria, näin kävi, että veronkiristys siitä tuli, puhemies. Ei tästä mihinkään pääse.

Sen haluan sanoa vielä tästä rakennusteollisuuden tilanteesta, että rakennusteollisuus on sanonut suuren hätähuudon, ja se johtuu nimenomaan ARA-tuotannon alasajosta, siitä, että nyt tehdään sellaista asuntopolitiikkaa, että tulevaisuudessa meillä ei ole oikeita työvälineitä esimerkiksi ehkäistä asuinalueiden eriytymistä tai sitä, että ihmisillä ei ole tarpeeksi kohtuuhintaisia koteja tai niitä ei ole tarpeeksi peruskorjattu. Tästä on nyt kysymys, ja vaikea suhdannetilanne puoltaisi nimenomaan sitä, että näitä toimia tehtäisiin nyt vahvasti. Mutta hallitus päinvastoin leikkaa näitä ja vie ARA-tuotantoa alas, ja se tulee olemaan iso, iso ongelma niin tässä ajassa kuin pitkälle tulevaisuuteen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, viisi minuuttia.

17.45 Valtiovarainministeri Riikka Purra: Arvoisa herra puhemies! Tässä hallituksen esityksessä on tosiaan kyse sellaisesta politiikasta, joka on saanut tässä yhteiskunnassa laajasti kannatusta. Kun katsotaan, mitä mieltä ekonomistit ovat, mitä mieltä veroasiantuntijat ovat, mitä asuntomarkkinapuolella ollaan tästä mieltä, niin yleisesti ottaen tällaista esitystä keuhataan ja kiitetään. Ja onneksi se myös opposition suunnalla tänään on kirvoittanut vastaavanlaisia kommentteja.

Ymmärrän sen, että silloin, kun verohuojennus poistetaan — tässä tapauksessa ensiasunnon ostajilta — se aiheuttaa myös kritiikkiä. Tällä todellakin haetaan paitsi työn perässä muuttamisen vilkastuttamista myös asuntokaupan vilkastumista. Tällä hetkellä jo näyttää siltä, että ainakin toiseen ollaan pääsemässä. Myös ensiasunnon ostaminen todennäköisesti loppuvuoden osalta tulee kiihtymään. Toki samaan aikaan on ymmärrettävä suhdannetilanne, on ymmärrettävä korkeat korot, jotka itsessään tietenkin vaikuttavat tä-

Punkt i protokollet PR 45/2023 rd

hän, ja myös ylipäätänsä kansalaisten näkemys siitä, mitä tulevaisuudessa tulee tapahtumaan.

Useissa puheenvuoroissa nostettiin esille myös yleisesti julkisen talouden tiukka tilanne ja tarve tasapainottaa kestäväällä tavalla julkista taloutta. Olen tästäkin hyvin iloinen, että tämä on huomattu myös sieltä opposition puolelta. Tämän veroratkaisun kustannus tosiaankin on 70 miljoonaa euroa, joka syntyy tästä kokonaisuudesta, jossa osa verovapaudesta siis poistetaan ja osassa kantoja lasketaan. Aivan kuten muutamassa puheenvuorossa tuotiin esille, sillä, että veroja lasketaan seuraavien asuntojen ostamisen osalta, on merkittävästi positiivisempi vaikutus ylipäätänsä kokonaisuuden kannalta.

No, mitä tulee sitten esimerkiksi asp-lainan hyödyntämiseen, tämä hallitushan parantaa entisestään asp-lainan käytön mahdollisuuksia. Paitsi että tämän lainan enimmäismäärää nostetaan, myös alaikäraja poistetaan. Tämä hyödyttää erityisesti kasvukeskuksissa tapahtuvaa muuttoa. Asp-lainojen oleelliset hyödyt liittyvät tietenkin valtion korkotukeen kymmeneksi vuodeksi, maksuttomaan valtiontakaukseen ja myös lisäkorkoon näille säästöille. Asp-lainojen yhteydessä nousevat korotkaan eivät ole sellainen riski kuin muuten.

Mitä tulee kritiikkiin liian lyhyestä ajasta, mikäli olette hallitusohjelman tarkasti lukee, siellähän mainitaan tästä uudistuksesta. Mutta kyllä, kun otetaan huomioon markkinavaikutuksia ja se, minkälaisia yleisiä vaikutuksia tällaisilla äkkinaisilla, korkoihin tehtävillä vaikutuksilla on, se pitää ylipäätänsä tehdä tällaisella aikataululla.

Sitten käsiteltiin varainsiirtoveron palautusta ensiasunnon osalta. Kuten usein muutenkin näissä kysymyksissä — erityisesti, kun veropolitiikasta puhutaan — olen havainnut opposition osalta valitettavasti pientä liioittelua. Nyt ei olla estämässä kenenkään asunnon ostamista, ja loppujen lopuksi, kun katsotaan varainsiirtoveron osuutta suhteessa ensiasuntojen hintaan, täytyy ymmärtää, että puhutaan sellaista summista, että se ei kenenkään asunnon ostamista tässä maassa estä. Mikäli henkilöllä tai pariskunnalla ei ole mahdollisuutta maksaa varainsiirtoveroa tältä osin, niin voidaan katsoa, että tällaisessa markkinatilanteessa se asuntolaina itsessäänkin saattaa olla liian suuri riski. Ja tähänhän viitattiin myös salin toiselta laidalta, kun huomautettiin, että myös asuntovelan liiallinen kasvu on tietenkin riski.

Sitten, arvoisa puhemies, vielä asuntomarkkinoiden ja tämän vaikean suhdannetilanteen korjaamiseen liittyen. Hallitus tosiaan toi budjettiriihestä näitä toimenpiteitä, joita täällä on käsitelty. Erityisesti asuntoministeri on näistä kertonut. Nyt tässä on kyseessä valtiovarainministeriön veropolitiikassa tapahtuva muutos. Se, minkä olen aiemminkin tuonut esille, on se, että tämä hallitus ei ole tekemässä varsinaisia tukitoimia pääasiassa suhdanteeseen liittyviin haasteisiin muuten kuin sen osalta, että meidän finanssipolitiikkamme yleisesti ottaen ensi vuodellekin on elvyttävää. Sen sijaan rakennusallalla asuntorakentamisen tietynlainen kupla, joka viime vuosina on syntynyt matalien korkojen ja velkaviuttamisen johdosta, ei ole sellainen asia, jota hallitus varsinkaan taloudellisin tukitoimin tulee korjaamaan. — Kiitos.

Talman Jussi Halla-aho: Debatten och behandlingen av ärendet avbryts nu eftersom den tid som reserverats för ärendet i detta skede är slut. Behandlingen av ärendet fortsätter i detta plenum efter de övriga ärendena på dagordningen.

Riksdagen avbröt behandlingen av ärendet klockan 17.50.

Punkt i protokollet PR 45/2023 rd

Riksdagen fortsatte behandlingen av ärendet klockan 19.29.

Andre vice talman Tarja Filatov: Nu fortsätter behandlingen av ärende 4 på dagordningen som avbröts tidigare under detta plenum. Debatten fortsätter och vi går till talarlistan. — Ledamot Nieminen, varsågod.

19.30 Mira Nieminen ps: Arvoisa rouva puhemies! Varainsiirtoverolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että varainsiirtoveroprosentti kiinteistöjen luovutuksesta alennettaisiin 4,0:sta 3,0:aan sekä asunto-osakeyhtiöiden ja muiden kiinteistöosakeyhtiöiden osakkeiden sekä muiden arvopaperien luovutuksista 2,0:sta ja 1,6:sta 1,5:een. Lisäksi ensiasunnon ostajan varainsiirtoverovapaus poistettaisiin. Ensiasunnon ostajan ei ole tarvinnut maksaa varainsiirtoveroa, jos tietyt edellytykset täyttyvät. Vuonna 2022 ensiasunnon verovapautta sovellettiin noin 23 000 asunto-osakkeen ja noin 13 000 asuinkiinteistön kauppasa.

Hallitus esittää ensiasunnon ostajan varainsiirtoverovapauden poistamista. Tällä osaksi rahoitettaisiin verokantojen alentamista, joka koskisi yhtäläisesti kaikkia asunnonostajia. Ensiasunnon varainsiirtoverovapaudesta luopumista on aiemmin ehdottanut esimerkiksi ympäristöministeriön asettama hankeryhmä raportissaan ”Asumisen tuki ja verojärjestelmien vaikuttavuus”, johon sisältyvien toimenpide-ehdotusten mukaan ”poistetaan ensiasunnon hankinnan varainsiirtoverovapaus asumismuotojen neutraalin kohtelun edistämiseksi”. Ensiasunnon hankintaa on kuitenkin edelleen syytä tukea asp-järjestelmällä, koska se vähentää kotitalouksien asuntolainoihin liittyviä riskejä.

Arvoisa rouva puhemies! Nyt asioita kokeillaan ja tehdään toisin. Hallituksen ohjelman mukaan mahdollisuus ensiasunnon hankkimiseen turvataan asp-järjestelmää kehittämällä. Toimenpiteenä ohjelmassa mainitaan asp-korkotukilainan enimmäismäärän korottaminen ja asp-säästämisen aloitusikärajan poistaminen. Asp-tilin voi voimassa olevan lainsäädännön mukaan ottaa käyttöön 15—44-vuotias henkilö, jolla ei ole aiempaa omaa asuntoa. Asp-järjestelmän kautta ensiasunnon ostaja hyötyy asp-tilille maksettavan koron, muihin ensiasuntolainoihin verrattuna alhaisemman lainakoron ja korkotuen sekä maksuttoman valtiontakauksen muodossa.

Olen sivusta seuranneena ollut huolissani siitä, kuinka osa ensiasunnon ostajista pyrkii maksimoimaan ja hyödyntämään varallisuuden ostamalla valtavan kalliita asuntoja, joiden takia moni nuori pariskunta velkaantuu vaikeasti. Tämä ei ole ollut varmastikaan tarkoituksenmukaista. Kun kohtuullinen laina ja korkotaso seuraavat heti ensilainasta lähtien mukana, osataan omaankin talouteen suhtautua heti järkiperusteisesti. Hallitus on osaltaan ollut huolissaan kotitalouksien velkaantumisesta ja aikookin vahvistaa ihmisten talousosaamista hallitusohjelman mukaisesti.

Kun rakentamisesta ja asuntokaupan hiipumisesta sekä ihmisten vaikeasta liikkumisesta esimerkiksi työn perässä on oltu huolissaan, nyt sille ehdotetaan vastaavaa muutosta. Hallituksen esityksen tavoitteena on parantaa asuntomarkkinoiden toimivuutta vähentämällä varainsiirtoveron vaikutusta muuttamiseen ja tehdä kiinteistövarallisuuden luovutuksen varainsiirtoverotuksesta neutraalimpaa. Toimenpiteellä pyritään helpottamaan rakennusalan ja asuntokaupan heikentynyttä suhdannetilannetta. Myös työn perässä muuttamisen toivotaan helpottuvan uudistuksen myötä. Hallitus on siis ottanut aiheellisesti huo-

Punkt i protokollet PR 45/2023 rd

mioon tämänhetkisen tilanteen maassa. Uudistusta on kiitelty usealta taholta ekonomistien ja talousasiantuntijoiden toimesta, ja sitä on odotettu. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Perholehto.

19.34 Pinja Perholehto sd: Arvoisa rouva puhemies! Tänään täällä, kun on keskustelua kuunnellut, on tullut hieman sellainen olo, että on aikamoista verbaaliakrobatiaa kuvata nuorten eduksi sellaista vero- ja asuntopolitiikkaa, joka laittaa ensimmäisestä omasta kodista haaveilevan nuorison maksamaan oikeastaan muiden edullisemmat kiinteistökaupat. Se, että hallitus alentaa varainsiirtoveroa mutta samaan aikaan poistaa ensiasunnon ostajien verovähennyksen, on posketon kymmenien miljoonien eurojen varainsiirto nuorilta ensiasunnosta unelmoivilta muille asunnon ostajille. Siis todellakin 74 miljoonan euron varainsiirto minun sukupolveltäni ministeriaition sukupolvelle.

Jos hallituksen edustajat täällä vielä olisivat kysymykseen vastaamassa — onneksi siellä muutamia kansanedustajia on — niin kysyisin, millaisessa todellisuudessa täällä eletään, jos todella ajatellaan niin, että kaksi kuukautta on kohtuullinen aika niille nuorille, jotka ovat pienestä palkastaan säästäneet, ovat unelmien kotia etsineet ja ensiasunnon ostoa suunnitelleet ja nyt sitten kuulleet, että tässä ei olekaan kuin vuoden loppuun asti aikaa kaupat tehdä. Nimittäin omasta lähipiiristäkin tiedän aika monta nuorta, jotka ovat tällaisesta asunnosta haaveilleet ja eivät valitettavasti tällaisessa aikaraamissa kykene ensiasuntoon ostamaan.

Arvoisa puhemies! Paitsi että tämä on minusta epäreilu, epäoikeudenmukainen valinta maksattaa nuorilla ensiasunnon ostajilla tämä yleinen varainsiirtoveron alentaminen, tämä tilanne on myös järjenvastainen siksi, että jo tähän mennessä ensiasunnon ostajien vuosittainen määrä on reilussa kymmenessä vuodessa laskenut noin 13 000 ihmisellä. Tämä siitäkin huolimatta, että useista tutkimuksista ja selvityksistä nähdään, että jos nuoret vain voisivat, he mieluummin asuisivat omistusasunnossa kuin vuokralla. On sen vuoksi hyvin ongelmallista, jos me täällä päättäjinä rakenteellisesti päätöksillämme itse edesautetaan sellaisten tilanteiden syntymistä, joissa omistusasuminen ja omaisuuden kartuttaminen asuntojen kautta jäävät yhä pienemmän ryhmän ja yhä harvempien oikeudeksi.

Kun tähän tilanteeseen nuorten kohdalla yhdistetään esimerkiksi opiskelijoiden kasvava opintolainataakka, työmarkkinoilla nuoriin kohdistuvat heikennykset esimerkiksi sen kautta, että hallitus edistää määräaikaisten työsuhteiden solmimista, kun otetaan huomioon asuntotuotannon, kohtuuhintaisen sellaisen, alasajaminen, lastensuojelun jälkihuollon ikärajan alentaminen, niin kyllä tässä herää kysymys siitä, pyritäänkö täällä toimimaan nuorisovihamielisenä hallituksena, joka kohdistaa talouden tasapainottamistoimenpiteet niin, [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!] että niistä laskun maksavat loppuviimein paitsi tämän päivän nuoret myös meidän jälkeemme tulevat.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koponen, poissa. — Edustaja Garedeu.

19.37 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Hallitus vastasi viime viikolla rakennusalan kriisiin — lämmin kiitos siitä. Asuntokaupan vauhdittamiseksi annettiin esitys varainsiirtoveron alennuksesta. Alennus tuli voimaan välittömästi. Taloustilanteesta johtuen muutos tehtiin tavalla, joka ei horjuta julkista taloutta. [Pinja Perholehto: Horjuttaahan!]

Punkt i protokollet PR 45/2023 rd

Rakennusalaan piinaavat kasvaneet materiaalikustannukset, ostajia puolestaan korkeat korot ja ostovoiman heikko kehitys. Ei ihme, että ala on joutunut vaikeuksiin.

Valtiovarainministeriön ja ympäristöministeriön asettama työryhmä arvioi tilannetta jo syyskuussa. Johtopäätös oli, että alan kehitystä ei voida auttaa valtion tukitoimilla kuin vain rajallisesti ja väliaikaisesti. Suuret rahalliset tukitoimet eivät ole nykytilanteessa perusteltuja. Kriisin aiheuttaneiden tekijöiden arvioidaan kääntyvän onneksi tulevaisuudessa parempaan suuntaan, mikä tulee ajallaan helpottamaan tilannetta, joten väkinäisen teko-hengityksen sijaan nyt hallituksen esityksellä varainsiirtoveroa alennettiin 4 prosentista 3 prosenttiin, kiinteistöarvopaperien osalta 2 prosentista 1,5 prosenttiin ja muiden arvopaperien luovutuksessa 1,6 prosentista 1,5 prosenttiin. Nyt tämä veronalennus tehostaa markkinoiden toimintaa, auttaa suomalaisia vaihtamaan sopivimpiin koteihin, kenties mahdollistaa paremman työpaikan vastaanottamisen uudelta paikkakunnalta. Prosentin alennus tarkoittaa monille omakotitalon ostajille muutaman tuhannen euron säästöä talon hinnasta riippuen. Alennukset hyödyttävät nyt kaikkia ikäryhmiä tasapuolisesti.

Nuorten ensiasunnon ostajien verovapaus on voimassa vielä tämän vuoden loppuun asti. Ensikodin ostajien avuksi hallitus on myöhemmin tuomassa asp-järjestelmän enimmäishintojen korotuksen, ja kuten ministeri Purra kertoi, alaikärajoja poistetaan.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että mahdollisimman monella suomalaisella olisi mahdollisuus omistaa ihan ikioma koti. Se antaa pysyvää vakautta ja turvaa. Omaan kotiin on hyvä ja turvallista perustaa perhe. Oma koti voi olla paikka, jonne lapset saavat kasvattaa pysyvät juuret, kenties paikka, jossa he voivat sanoa asuneensa koko lapsuutensa. Näitä tavoitteita hallitus haluaa tukea. Osana sitä on nyt tämä esitys varainsiirtoveron alentamisesta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

19.41 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä oleva varainsiirtoveron alentaminen on äärimmäisen tärkeä. Tämän lain osalta kuulemisia ei ymmärrettävästi ole voitu järjestää, koska tieto verokantojen alenemisesta olisi jarruttanut vaihdantaa asuntomarkkinoilla. Nyt tätä ongelmaa ei tule, koska alennettua verokantaa sovelletaan viime torstain jälkeen tehtyihin asuntokauppoihin.

Tämän lain rahalliset vaikutukset ovat 70 miljoonaa verokertymän alenemisena. Tässä on huomioitu ensiasunnon ostajan veroedun poistaminen, mutta ei ole laskettu todennäköisen asuntokaupan kiihtyvyyden vaikutuksia verokertymään.

Ensiasunnon ostajien veroetuus on poistumassa asuntomuotojen neutraalin kohtelun edistämisen vuoksi. Laki on tältä osin tulossa voimaan 1.1.2024. Tästäkin huolimatta ensiasunnon hankintaa tullaan edelleen tukemaan. Asp-järjestelmän kautta vähennetään ensiasunnon ostajan asuntolainaan liittyviä riskejä. Järjestelmää ollaan lisäksi kehittämässä hallitusohjelman mukaisesti. Aloitusikäraja ollaan poistamassa kokonaan asp-säästämiseltä ja korkotukilainan enimmäismäärää ollaan nostamassa. Alhaisempi lainakorko ja maksuton valtiontakaus, jotka pystytään asp:n kautta tarjoamaan, ovat upeita etuja ensimmäistä asuntoa ostaville.

Arvoisa rouva puhemies! Tällä uudistuksella helpotetaan perhekoon suuretessa uuden asunnon hankintaa, kun verotaakka asunnon vaihtamisessa on pienempi. Asuntokauppa on tippunut räjähdysmäisesti, ja siksi uudistus on kaupankäynnin aktivoinnin kannalta erittäin tervetullut.

Punkt i protokollet PR 45/2023 rd

Kiihtyvä asuntokauppa on myös ankkurilla veden pohjaan uponneen rakennusalan kannalta tärkeä. Nimittäin kaupankäynnin kustannusten lasku lisää varmasti kauppojen määrää, mikä taas tasapainottaa rakennusalan haastavaa tilannetta. Suomen julkinen talous kiittää tästäkin hallituksen uudistuksesta. Tämä on järkevää vero- ja talouspolitiikkaa.

Arvoisa rouva puhemies! Olen äärimmäisen iloinen, että varainsiirtoveroa kevennetään. Tämä on todellinen harppaus kohti oikeaa suuntaa. Omistusasuminen ja oma upea koti kera perheen on monien suomalaisten unelma. Nyt moni suomalainen voi ottaa harppauksen kohti unelmiensa asunto-osaketta tai omakotitaloa. Esimerkinomaisesti todettakoon, että 200 000 euron omakotitaloa ostaessa verohyöty uudistuksen ansiosta on 2 000 euroa. Kyseinen summa on todella iso ja merkittävä. Tämä mahdollistaa myös työvoiman liikkuvuuden.

Arvoisa rouva puhemies! Omistamisesta ei pidä rangaista, vaan siihen pitää kannustaa. Tämä hallitus toimii juuri niin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Reijonen poissa, edustaja Pitko poissa. — Edustaja Peltonen.

19.44 Eemeli Peltonen sd: Arvoisa puhemies! Kuten niin usein tässäkin salissa ja useissa asiantuntijapuheenvuoroissa on syksyn mittaan todettu, on rakentamisen kriisi Suomessa tosiasia ja kriisi uhkaa vain pahentua talven edetessä. Hallitukselta onkin vaadittu asiassa toimia jo kesästä lähtien, sillä tilanne uhkaa viedä Suomen yhä syvemmälle suhdannekuoppaan, ja sen myötä moni ihminen menettää työnsä sekä moni yritys rakennusosalalla joutuu panemaan lapun luukulle. Rakennusalan kriisin syvenemisellä olisi pahentuessaan vaikutuksensa koko Suomen kansantalouteen.

Nyt pitkän toimeettomuuden jälkeen hallitus viimein reagoi tilanteeseen, mutta millä tavalla? Kalliilla ja vaikutuksiltaan hyvin ongelmallisella ratkaisulla, jonka maksajina, kuten monessa muussakin hallituksen heikennyksessä, toimivat nuoret sukupolvet. Ensiasunnon ostajien verovapauden poistaminen on uusin hallituksen nuoria ja nuoria aikuisia koettelevista toiminnoista. Valitettavaa on, että toimi liittyy osaksi hallituksen hyvin pitkää sarjaa nuoria koettelevista heikennyksistä, josta jo kesällä julkistetussa hallitusohjelmassa ja ensi vuoden talousarvioesityksessä on aiemmin saatu kuulla.

Arvoisa puhemies! Varainsiirtoveron laskeminen ja varainsiirtoverovapauden poistaminen ensiasunnon ostajilta eivät tule auttamaan rakennusalan tilannetta kriisin edellyttämällä tavalla. Nyt olisi tarvittu mittaluokaltaan vaikuttavampia toimia. Veron laskeminen hyödyttää todennäköisesti ennen kaikkea asuntosijoittajia, ja samalla nuorten aikuisten unelma omasta kodista karkaa yhä kauemmas tilanteesta, jossa nuorten tulevaisuudenuskoa jo muutoinkin koetellaan. Tämän hallituksen esityksen vaikutusarvioissa todetaan seuraavaa: ”Ensiasunnon varainsiirtoverovapauden poistaminen merkitsee alle 40-vuotiaana ensiasuntonsa hankkiville nykytilanteeseen verrattuna lisäkustannusta, joka saattaa johtaa ensimmäisen asunnon hankinnan lykkääntymiseen tarvittavan lisärahoituksen järjestämiseksi säästämällä tai aiottua hieman pienemmän asunnon hankintaan.” Näin siis todetaan jo tämän hallituksen esityksen vaikutusarvioissa.

Samalla jäämme yhä odottamaan hallitukselta aidosti vaikuttavia keinoja rakennusalan ahdingon helpottamiseksi. Näitä keinoja on tässäkin salissa moneen kertaan esitetty, mutta hallitus ei ole ainakaan vielä niihin tarttunut. Korjausrakentamista tulisi tukea määräaikaista tässä suhdannetilanteessa ja ARA-tuotantoa vauhdittaa kiireesti. Voitaisiin aloittaa

Punkt i protokollet PR 45/2023 rd

vaikka niistä hallitusohjelman kirjauksista, joilla vaikeutetaan ja heikennetään ARA-tuotantoa. Vaikuttavia toimia rakentamisen kriisiin reagoimiseksi on olemassa, ja ne olisivat sellaisia, joita nuori sukupolvi ei joudu jälleen maksamaan. Niihin pitäisi nyt hallituksen tarttua.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Talvitie poissa. — Edustaja Joona Räsänen.

19.48 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa useampi hallituspuolueen edustaja on todennut, että tämä varainsiirtoveron lasku esimerkiksi kiinteistöjen kohdalla neljästä prosenttiyksiköstä kolmeen on merkittävä. Ja eittämättä, jos esimerkiksi ostaa todella vaikka 200 000 euron arvoisen kiinteistön, todella voidaan ajatella, että siinä hinnassa tämän alennuksen jälkeen ihminen voittaa 2 000 euroa. Eittämättä tämä on merkittävä summa. Mutta sitten samat henkilöt ovat todenneet, että tämä ensiasunnon ostajien verovapaus ei olekaan niin merkittävä asia, vaikka tosiasiallisesti tässä samaisessa esimerkissä ensiasunnon ostajille lätkäistään nyt kolmen prosenttiyksikön vero entisen nollan sijaan. Tätä logiikkaa, arvoisa puhemies täytyy kyllä kummastella, että nämä alennukset ovat hyvin merkittäviä mutta sitten tämän veronkorotuksen, joka on siis tähän alennukseen nähden kolminkertainen — siis kolminkertainen veronkorotus nuorille ihmisille — edessä hallituspuolueet levittävät käsiä, että ei tämä nyt niin iso asia olekaan, vaikka tosiasiallisesti, niin kuin edustaja Peltonen tuossa äsken kuvasi ja hallituksen esityksen omissakin vaikutusarvioinneissa todetaan, tämä tulee johtamaan siihen, että ikä, jolloin ensiasunnon ostaa, tulee kasvamaan jälleen. Niin ollen jatkuu tämä kehitys, joka on todella valitettava ja joka on nähty jo viimeisten vuosikymmenten aikana, että ensiasunnon ostajien määrä tippuu. Ikä, jolloin henkilö pääsee mahdollisesti ensimmäiseen omaan kotiinsa kiinni ja sitä kautta kerryttämään omaisuuttaan, kasvaa entisestään. Ja tämä esitys, arvoisa puhemies, ei kyllä todellakaan helpota tätä tilannetta.

On vaikea kuvitella, miten jokaisessa asiassa, oli sitten kysymys näistä julkisen talouden tasapainottamiseen tähtäävistä toimenpiteistä — kuten esimerkiksi sosiaaliturvaleikkauksista, joissa sielläkin hallituksen oma vaikutusarvio sanoo, että suurimmat kärsijät löytyvät nuorista — tai tästä esityksestä, josta hallituksen oma vaikutusarvio todistaa sen, että edelleen suurimmat kärsijät löytyvät nuorista. Ja tältä osin on helppo yhtyä edustaja Perholehdon arvioon, enkä sitä yhtään ihmettele, jos nuoret tällä hetkellä ajattelevat, että tämä hallitus todellakaan ei heitä palvele eikä edistä sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta, mistä kyllä hallitusohjelmassa monesti todetaan, mutta tässäkin asiassa on näemmä käynyt niin, että puheet ovat puheita mutta teot ovat aivan toisia.

Ja, arvoisa puhemies, mitä tulee sitten vielä näihin vaikutuksiin, niin toivon todella, että tällä alennuksella saadaan asuntokauppaa käyntiin. Se olisi oikein hyvä asia, pystyttäisiin nopeuttamaan vaikka ihmisten muuttamista työn perässä. Mutta sitä en voi hyväksyä eivätkä sosiaalidemokraatit voi hyväksyä, että tämä tehdään jälleen nuorten kustannuksella.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen, poissa. — Edustaja Hamari.

19.51 Lotta Hamari sd: Arvoisa rouva puhemies! Vaikka sinänsä varainsiirtoveron kevennys olisi kannatettava, niin sitä ei pidä rahoittaa nuorten kustannuksella, kuten tässä monessa puheenvuorossa on jo tullut esille. Ja vähintään tätä aikaa pitäisi pidentää, koska

Punkt i protokollet PR 45/2023 rd

on aivan epärealistista, että nyt kahdessa kuukaudessa sitten voisi säästää sen riittävän summan loppuun ja etsiä sopivan asunnon, eli kiireessä ei kyllä synny hyvin harkittuja päätöksiä.

Aikaisemmissa puheenvuoroissa hallituspuolueen edustaja käytti puheenvuoron siitä, että työn verotuksen kevennykset ovat merkittävämpi huojennus kuin tämä asunnonoston verohyödyn menetys. Mittakaava on sellainen, että tuo työveron kevennys kompensoisi tämän ensiasunnon verohuojennuksen poiston noin 10 vuodessa — minusta se on kyllä pitkä aika. Verotuksen kevennyksestä eivät nimittäin niinkään hyödy eniten nuoret, koska harvoin nuoret työuran alussa ovat kovapalkkaisissa töissä. Eli kyllä siitä hyötyvät myöskin enemmän vanhemmat ikäluokat ja erityisesti suurituloiset.

Arvoisa rouva puhemies! Mutta on pakko sanoa painava sana ARAsta. ARA-tuotanto olisi ollut yksi vastaus rakennusalan kriisiin. ARA-tuotannon leikkaukset lisäävät asuinalueen segregatiota. Tämä tapahtuu pitkällä aikavälillä eikä näy kansalaisille kuin hiljalleen. Se on pelottavaa, koska silloin ei synny juuri nyt näiden päätösten hetkellä mediahuomiota tai kansalaiskeskustelua ja kun syntyy, niin on todella jo liian myöhäistä. Asuinalueiden segregatio on uhka sisäiselle turvallisuudellemme, tasa-arvolle, se vaikuttaa kouluihin ja oppimisen tasa-arvoon. Jos huono-osaisuus kasaantuu tietyille asuinalueille, voi näillä alueilla asuvilla olla lähtökohtaisesti heikommat mahdollisuudet pärjätä yhteiskunnassa. Voi myös syntyä alakulttuureita, joissa kurjuuden kierre vain syvenee, ja tämä luo maaperää myös jengiytymiselle. Myös työperäinen maahanmuutto edellyttää riittävää määrää asuntotuotantoa ja riittävän edullisia asuntoja. ARA:n heikennys ei ole hyvä tai tasa-arvoa edistävä päätös Suomelle.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nieminen.

19.53 Mira Nieminen ps: Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan täällä on kannettu huolta nyt tästä, maksavatko nuoret tämän uudistuksen, ja kyllä minun täytyy ihan sanoa, että olen tästä asiasta hieman eri mieltä. Toki voi olla, että ensiasunto tulee maksamaan tällä menettelyllä vähän enemmän, mutta minusta tämä on järkevää talouspolitiikkaa jo nuorten tulevaisuuden kannalta. Opetan omia lapsiani ja jälkipolveani siihen, että talous pitää pitää kunnossa. En opeta heitä siihen, että yhteiskunta maksaa tai antaa ilmaiseksi. Tämä korotus, mikä tässä on tulossa, kolme prosenttia, jos puhutaan siitä, ei jätä ketään siihen tilanteeseen, ettei tätä asuntoa saa. Meillä on tämä asp-tili ja tämä säästämisen mahdollisuus, mikä on myös hyvää talouspolitiikkaa — asuntoa säästetään.

Minä olen huolissani nuorten velkaantumisesta. Tänä päivänä ostetaan valtavaa suuria asuntoja, ylihintaisia sellaisia, joihin nuorisolla ei ole edes varaa. On päättyöllisyyttä tai on kouluttautumista siinä välillä, ja kun tosiaan lainakorot juoksevat, niin ei näitä pystytä maksamaan. Lähdetään pikkuhiljaa: meidän ikäpolvi on lähtenyt siitä, että ostetaan se yksiö tai pieni kaksio, mutta tänä päivänä ostetaan isoja omakotitaloja, ja tämä velkaantumisen kehitys minua huolettaa.

Minusta tämä ohjaa ihan oikeaan suuntaan siinä, että lainoilla on korko, pieni korko, mitä sinä joudut myös maksamaan. En ole itse saanut ensiasunnon ostajana kauhean suurta hyvitystä siinä verohelpotuksessa — enkä ole koskaan sitä edes tällä tavalla miettinyt. En näe tässä tilanteessakaan myöskään mitään suurta dramatiikkaa, kun huomioidaan samalla tämä taloustilanne. Jos me saamme lisäbuustia näistä varainsiirtoveron hyvityksistä, alenemisesta tälle kaikelle muulle, niin kyllähän tämä on meidän yhteiskuntaa palvelevaa. En

Punkt i protokollet PR 45/2023 rd

minä ole ottamassa nuorilta pois. Minä katson tulevaisuuteen ja heidän talousosaamiseensa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Joona Räsänen.

19.56 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Palaan nyt vielä, edustaja Nieminen, tähän teidän logiikkaanne. Aivan oikein, olen samaa mieltä teidän kanssanne, toivon todella, että esimerkiksi niissä kiinteistöissä se prosenttiyksikön lasku vauhdittaa kiinteistökauppaa. Toivon todella, että tässä käy näin. Ja niin kuin itse totesitte, että pidätte tätä merkittävänä alennuksena, mutta samassa tässä uudistuksessa sitten tulee kolminkertainen vero tähän alennukseen nähden sille ensiasunnon ostajalle, ja tätä te ette pidä merkittävänä. En voi ymmärtää, miten tämä logiikka saadaan samaan puheenvuoroon mahtumaan, mutta varmasti voitte tätä vielä kommentoida, mikäli haluatte.

Arvoisa puhemies! Se nyt ei ole mielipidekysymys, maksatetaanko tämä uudistus nuorilla vai ei. Ymmärtäisin, että sitä voisi duubioda, mikäli se tulisi vain opposition edustajien suusta syytöksenä, mutta kun tämä hallituksen esitys itse toteaa, että siitä 144 miljoonasta eurosta, joka tässä on se veronmenetys valtiolle vuositasolla, rahoitetaan 70 miljoonaa poistamalla tämä ensiasunnon ostajien verovapaus, niin todellakaan, arvoisa puhemies, ei ole mielipidekysymys, maksavatko nuoret tästä alennuksesta osan vai ei, vaan hallitus itse sen tässä esityksessään toteaa, että juuri sen takia, koska valtiontaloudessa on tiukkaa — ja niin onkin — hallitus ajattelee, että 70 miljoonaa tästä alennuksesta katetaan sillä, että poistetaan ensiasunnon ostajilta tämä verovapaus — joka tulee johtamaan todella siihen, että ikä, jolloin ihminen pääsisi ensiasunnon ostajaksi ja pystyisi ostamaan ensimmäisen asunnon, tulee luultavasti edelleen kasvamaan.

Arvoisa puhemies! Mitä sitten tulee siihen huoleen esimerkiksi nuorten henkilöiden velkaantumisesta, niin tässäkin, edustaja Nieminen, jaan teidän huolenne aivan täysin. On totta, että viimeisinä vuosina olemme nähneet sen, että myös yksityishenkilöt Suomessa ovat velkaantuneet, ja yhtenä tekijänä siellä on juuri nämä kasvaneet asuntolainat. Mutta eihän tämä uudistus sitä otettua lainan määrää pienennä yhtään, kun sen asunnon hankintahintahan siis kasvaa tämän veronkorotuksen myötä. Eli jos ensiasunnon ostaja tällä kertaa on edelleen ostanut sen mainitsemanne 200 000 euron omakotitalon, niin hän on nyt tällä hetkellä ottanut siihen vähemmän lainaa kuin siinä tilanteessa, että tämä teidän uudistus menee läpi, jolloin hän joutuu myös siitä transaktiosta maksamaan varainsiirron. Joten, arvoisa puhemies, senkään osalta ei voi kyllä väittää, että ensiasunnon ostajalta tämä jotenkin hillitsee esimerkiksi velkaantumista, kun tosiasiallisesti kaupasta maksettava hinta, tämä vero huomioon ottaen, tulee siis kasvamaan.

Arvoisa puhemies! Siitä nyt vaan ei pääse yli eikä ympäri, että vaikka tätä uudistusta kuinka pyörittelee niistä hyvistä vaikutuksista huolimatta, maksajana tässä todella ovat ensiasunnon ostajat ja nuoret. [Mira Nieminen: Pitää olla vähän halvempia asuntoja!]

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till finansutskottet.